

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการรับรู้และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของมารดา หลังคลอดทางด้านสุขภาพในการมารับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ ของมารดาหลังคลอดในสถานบริการสุขภาพพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ มารดาหลังคลอดที่มาคลอดบุตรในสถานบริการสุขภาพพิเศษมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2551 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2551 กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาหลังคลอดที่นัดมารับบริการหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ ที่สถานบริการสุขภาพพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน 2551 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2551 จำนวน 132 คน แต่มีมารดาหลังคลอดที่ไม่ได้มารับบริการดูแลหลังคลอดที่สถานบริการสุขภาพพิเศษ จำนวน 4 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการวิจัยจึงมีจำนวน 128 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะด้านประชากรของมารดาหลังคลอด

ส่วนที่ 2 การรับรู้ทางด้านสุขภาพ และปัจจัยร่วมต่อการมารับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ของมารดาหลังคลอด

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะด้านประชากรกับการรับรู้ทางด้านสุขภาพและการรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะด้านประชากรของมารดาหลังคลอด

ตารางที่ 1 ลักษณะด้านประชากรของมารดาหลังคลอด

ลักษณะด้านประชากร	จำนวน (n=128 คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 20	2	1.6
21-30	75	58.6
มากกว่า 30 ขึ้นไป ($X=29.89$, $SD=4.33$, $range=19-39$)	51	39.8
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	20	15.6
มีการประกอบอาชีพ	108	84.4
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	31	22.7
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	11.1
รับจ้าง/ลูกจ้าง	65	66.2
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน		
10,001-15,000 บาท	2	1.6
15,001-20,000 บาท	32	25.0
มากกว่า 20,001 บาท	94	73.4
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2	1.6
ประถมศึกษา	2	1.6
มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา (ปวช/ปวส)	19	14.8
อนุปริญญา	16	12.5
ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	89	69.5

ตารางที่ 1 (ต่อ) ลักษณะด้านประชากรของมารดาหลังคลอด

ลักษณะด้านประชากร	จำนวน (n=128 คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
คู่	128	100.0
ลำดับที่ของบุตรคนที่คลอด		
บุตรคนที่ 1	85	66.4
บุตรคนที่ 2	37	29.7
บุตรคนที่ 3	3	3.9
จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์		
ตั้งครรภ์ครั้งที่ 1	61	47.7
ตั้งครรภ์มากกว่า 1 ครั้ง	67	52.3
ประวัติการเจ็บป่วย		
ไม่มีโรคประจำตัว	105	82.0
มีโรคประจำตัว	23	18.0
โรคเบาหวาน	5	21.7
ความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์	4	17.4
ธาลัสซีเมียแฝง	12	52.2
ภูมิแพ้	2	8.7

การมารับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ของมารดาหลังคลอดพบว่า มารดาหลังคลอดมารับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ จำนวน 128 คน มีอายุระหว่าง 19-39 ปี อายุเฉลี่ย 29.89 ปี (SD= 4.33) กลุ่มอายุที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 58.6 มีการประกอบอาชีพ ร้อยละ 84.4 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนมากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 73.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 69.5 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 100 มีลำดับที่ของบุตรคนที่คลอดเป็นบุตรคนที่ 1 ร้อยละ 66.4 จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์เป็นการตั้งครรภ์มากกว่า 1 ครั้ง ร้อยละ 52.3 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 82.0

ส่วนที่ 2 การรับรู้ทางด้านสุขภาพ และปัจจัยร่วมต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ของมารดาหลังคลอด

การรับรู้ทางด้านสุขภาพ

การรับรู้ทางด้านสุขภาพ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด การรับรู้ถึงความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด การรับรู้ถึงประโยชน์ของการมารับบริการดูแลหลังคลอดและการรับรู้ถึงอุปสรรคของการมารับบริการดูแลหลังคลอด เมื่อจำแนกคะแนนของระดับการรับรู้ทางด้านสุขภาพออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับมาก ปานกลาง และน้อย ตามเกณฑ์การประเมินในการพิจารณามารดาหลังคลอดที่มารับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนหลังคลอดแยกตามรายชื่อของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านสุขภาพแยกตามรายชื่อ	การรับรู้					
	ใช่		ไม่แน่ใจ		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด						
1.ท่านมีโอกาสเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอดได้ง่ายกว่าคนอื่นที่ไม่ใช่มารดาหลังคลอด	106	82.8	21	16.4	1	0.8
2.การมีเพศสัมพันธ์ก่อนครบ 6 สัปดาห์หลังคลอด เสี่ยงต่อการติดเชื้อของอวัยวะสืบพันธุ์	118	92.2	10	7.8	0	0.0
3.จากการคลอดบุตรทำให้สูญเสียน้ำเป็นจำนวนมาก หากท่านรับประทานอาหารไม่เพียงพอ จะทำให้ร่างกายอ่อนเพลียกล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรง	119	93.0	9	7.0	0	0.0
4.ในช่วงหลังคลอดท่านมีโอกาสเกิดการติดเชื้อภายในอวัยวะสืบพันธุ์	118	92.2	9	7.0	1	0.8

ตารางที่ 2 (ต่อ) การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนหลังคลอดแยกตามรายชื่อของมารดา หลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านสุขภาพแยกตามรายชื่อ	การรับรู้					
	ใช่		ไม่แน่ใจ		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
5. โอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังคลอดจะมี สูงขึ้นหากมีโรคประจำตัว	113	88.3	15	11.7	0	0.0
6. ท่านคิดว่าการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวขณะอยู่ไฟ	6	4.7	17	13.3	105	82.0

การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด ของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ เมื่อจำแนกตามรายชื่อพบว่า การรับรู้เรื่องโอกาสเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอดของมารดาหลังคลอด มีการรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 82.8 การรับรู้เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนครบ 6 สัปดาห์หลังคลอดเสี่ยงต่อการติดเชื้อของอวัยวะสืบพันธุ์ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 92.2 การรับรู้เรื่องการคลอดบุตรทำให้สูญเสียเลือดและน้ำทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 93.0 การรับรู้เรื่องโอกาสเกิดการติดเชื้อภายในอวัยวะสืบพันธุ์ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 92.2 การรับรู้เรื่องโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังคลอดจะมีสูงขึ้นหากมีโรคประจำตัว การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 88.3 และการรับรู้เรื่องการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังคลอดไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวขณะอยู่ไฟ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 82.0

ตารางที่ 3 การรับรู้ถึงความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนหลังคลอดแยกตามรายชื่อของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านสุขภาพแยกตามรายชื่อ	การรับรู้					
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การรับรู้ถึงความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด						
1.การตกเลือดหลังคลอดอาจทำให้เสียชีวิตได้	122	95.3	6	4.7	0	0.0
2.การติดเชื้อหลังคลอดจะทำให้ทำงานได้น้อยลง	112	87.5	16	12.5	0	0.0
3.หากตัวท่านมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ไม่ต้องไปรับการรักษาก็ได้	0	0.0	0	0.0	128	100.0

การรับรู้ถึงความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด ของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ เมื่อจำแนกตามรายชื่อพบว่า การรับรู้เรื่องการตกเลือดหลังคลอดอาจทำให้เสียชีวิตได้ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 95.3 การรับรู้เรื่องการติดเชื้อหลังคลอดจะทำให้ทำงานได้น้อยลง การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 87.5 และการรับรู้เรื่องปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4 การรับรู้ถึงประโยชน์ของการมารับบริการดูแลหลังคลอดแยกตามรายข้อของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านสุขภาพแยกตามรายข้อ	การรับรู้					
	ใช่		ไม่แน่ใจ		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การรับรู้ถึงประโยชน์ของการมารับบริการดูแลหลังคลอด						
1.การมารับบริการดูแลหลังคลอดจะทำให้ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นนั้นลดความรุนแรงหรือหายไป	115	89.8	13	10.2	0	0.0
2.การไม่มารับบริการดูแลหลังคลอดก็รู้สึกปลอดภัยและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมได้ตามปกติ	1	0.8	46	35.9	81	63.3
3.การมารับบริการดูแลหลังคลอดคุ้มค่ากับเงินและเวลาที่ต้องเสียไป	126	98.4	2	1.6	0	0.0
4.การตรวจพบมะเร็งปากมดลูกระยะแรกสามารถรักษาให้หายขาดได้	115	89.8	13	10.2	0	0.0
5.การมารับบริการดูแลหลังคลอดทำให้ได้รับบริการคุมกำเนิดตามที่ต้องการ	128	100.0	0	0.0	0	0.0
6.การมารับบริการดูแลหลังคลอดทำให้มีโอกาสซักถามปัญหาและข้อข้องใจเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูบุตร การให้นมบุตร	128	100.0	0	0.0	0	0.0

การรับรู้ถึงประโยชน์ของการมารับบริการดูแลหลังคลอด ของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ เมื่อจำแนกตามรายข้อพบว่า การรับรู้เรื่องการมารับบริการดูแลหลังคลอดจะทำให้ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นนั้นลดความรุนแรงหรือหายไปได้ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 89.8 การรับรู้เรื่องการไม่มารับบริการดูแลหลังคลอดก็รู้สึกปลอดภัยและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมได้ตามปกติ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 63.3 การรับรู้เรื่องการมารับบริการดูแลหลังคลอดคุ้มค่ากับเงินและเวลาที่ต้องเสียไป การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 98.4 การตรวจพบมะเร็งปากมดลูกระยะแรกสามารถรักษาให้หายขาดได้ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 89.8 การรับรู้เรื่องการมารับบริการดูแลหลังคลอดทำให้ได้รับบริการดูแลกุมกำเนิดตามที่ต้องการ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริงร้อยละ 100.0 และการรับรู้เรื่อง การมารับบริการดูแลหลังคลอดทำให้มีโอกาสซักถามปัญหา และข้อข้องใจเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงบุตร การให้นมบุตร การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 100.0

ตารางที่ 5 การรับรู้ถึงอุปสรรคของการมารับบริการดูแลหลังคลอดแยกตามรายชื่อของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านสุขภาพแยกตามรายชื่อ	การรับรู้					
	ใช่		ไม่แน่ใจ		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การรับรู้ถึงอุปสรรคของการมารับบริการดูแลหลังคลอด						
1.การเดินทางมารับบริการไม่สะดวก	0	0.0	13	10.2	115	89.8
2.การตรวจภายในเป็นเรื่องที่น่าอาย	0	0.0	0	0.0	128	100.0
3.ขั้นตอนการให้บริการดูแลหลังคลอดเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก	1	0.8	19	14.8	108	84.4
4.ท่านต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรตามคำฟังทำให้มีปัญหาเรื่องเวลาในการเดินทางมารับบริการดูแลหลังคลอด	0	0.0	44	34.4	84	65.6
5.ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มและเสียเวลาในการมารับบริการดูแลหลังคลอด	10	7.8	37	28.9	81	63.3

การรับรู้ถึงอุปสรรคของการมารับบริการดูแลหลังคลอด ของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ เมื่อจำแนกตามรายชื่อพบว่า การรับรู้เรื่องการเดินทางมารับบริการไม่สะดวก การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 89.8 การรับรู้เรื่องการตรวจภายในเป็นเรื่องที่น่าอาย การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 100.0 การรับรู้เรื่องการรับภาระเลี้ยงดูบุตรระดับการรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 65.6 และการรับรู้เรื่องการเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มและเสียเวลา ระดับการรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 63.3

ตารางที่ 6 การรับรู้ทางด้านสุขภาพแยกตามรายด้านของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านสุขภาพรายด้าน	การรับรู้					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
การรับรู้ทางด้านสุขภาพรายด้าน						
1.การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อภาวะต่อภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด	106	82.80	10	7.80	12	9.40
2.การรับรู้ถึงความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด	110	85.90	4	3.10	14	10.90
3.การรับรู้ถึงประโยชน์ของการมารับบริการดูแลหลังคลอด	113	88.30	12	9.40	3	2.30
4.การรับรู้ถึงอุปสรรคของการมารับบริการดูแลหลังคลอด	89	69.60	30	23.40	9	7.00

มารดาหลังคลอดส่วนใหญ่มีการรับรู้ทางด้านสุขภาพเมื่อจำแนกเป็นรายด้านคือ การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนหลังคลอดพบว่า มารดาหลังคลอดส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 82.80 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 7.80 การรับรู้ถึงความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนหลังคลอดพบว่า มารดาหลังคลอดส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับมาก ร้อยละ 85.90 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 10.90 การรับรู้ถึงประโยชน์ของการมารับบริการดูแลหลังคลอดพบว่า มารดาหลังคลอดส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับมาก ร้อยละ 88.30 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.40 การรับรู้ถึงอุปสรรคของการมารับบริการดูแลหลังคลอดพบว่ามารดาหลังคลอดส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับมาก ร้อยละ 69.60 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 23.40

ตารางที่ 7 การรับรู้ทางด้านสุขภาพโดยรวมของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านสุขภาพโดยรวม	การรับรู้ด้านสุขภาพ					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรับรู้ทางด้านสุขภาพโดยรวม	104	81.20	19	14.80	5	3.90

*การรับรู้ทางด้านสุขภาพที่ตรงกับความเป็นจริงได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด การรับรู้ถึงความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด การรับรู้ถึงประโยชน์ของการมารับบริการดูแลหลังคลอดและการรับรู้ถึงอุปสรรคของการมารับบริการดูแลหลังคลอด

มารดาหลังคลอดส่วนใหญ่มีการรับรู้ทางด้านสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 81.20 รองลงมามีการรับรู้ทางด้านสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 14.80

ปัจจัยร่วมของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

ปัจจัยร่วมประกอบด้วย ประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการรักษา ความรู้และการปฏิบัติตนหลังคลอดที่ถูกต้อง สัมพันธภาพระหว่างมารดาหลังคลอดกับเจ้าหน้าที่พยาบาล และการได้รับการดูแลหลังคลอดอย่างต่อเนื่อง เมื่อจำแนกคะแนนการรับรู้ด้านปัจจัยร่วมออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับมาก ปานกลาง และน้อย ตามเกณฑ์ในการพิจารณามารดาหลังคลอดที่มารับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์แล้วพบว่า

ตารางที่ 8 การรับรู้ถึงประสพการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการรักษาแยกตามรายชื่อของมารดาหลังคลอด ต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมแยกตามรายชื่อ	การรับรู้					
	ใช่		ไม่แน่ใจ		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การรับรู้ถึงประสพการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการรักษา						
1.การที่เคยได้ยินหรือได้ฟังเกี่ยวกับภาวะแทรกซ้อน เช่น ครรภ์เป็นพิษ ดิคเชื้อ เชื้อบริเวณแผลฝีเย็บ มีผลต่อการตัดสินใจมารับบริการดูแลหลังคลอด	110	86.0	9	7.0	9	7.0

การรับรู้ถึงประสพการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการรักษาของมารดาหลังคลอด ต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ พบว่าการรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 86.0

ตารางที่ 9 การรับรู้ถึงความรู้และการปฏิบัติตนหลังคลอดที่ถูกต้องแยกตามรายชื่อของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมแยกตามรายชื่อ	การรับรู้					
	ใช่		ไม่แน่ใจ		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การรับรู้ถึงความรู้และการปฏิบัติตนหลังคลอดที่ถูกต้อง						
1. โดยปกติมดลูกจะเข้าอยู่ใน 6 สัปดาห์หลังคลอด	125	97.7	3	2.3	0	0.0
2. ช่วงหลังคลอดก่อน 6 สัปดาห์ หากมีการร่วมเพศจะมีโอกาสตั้งครรภ์ได้	124	96.9	3	2.3	1	0.8
3. คนที่มีความผิดปกติหลังคลอดเท่านั้นที่จะต้องมารับบริการดูแลหลังคลอด	0	0.0	2	1.6	126	98.4
4. การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายจะทำให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง	128	100.0	0	0.0	0	0.0
5. ถ้าไม่ได้รับการนัดจากเจ้าหน้าที่พยาบาล ก็ไม่ต้องมารับบริการดูแลหลังคลอด	0	0.0	11	8.6	117	91.4
6. อาการผิดปกติหลังคลอดสามารถรักษาให้หายได้โดยวิธีแพทย์พื้นบ้าน	10	7.8	45	35.2	73	57.0
7. ภายหลังจากคลอดบุตรแล้ว ควรเก็บตัวอยู่ในห้องที่มีคซิด ไม่ให้ถูกลมเพราะอาจจะเจ็บป่วยได้	3	2.3	25	19.5	100	78.1

การรับรู้ถึงความรู้และการปฏิบัติตนหลังคลอดที่ถูกต้อง ของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ เมื่อจำแนกตามรายชื่อพบว่า การรับรู้เรื่องมดลูกจะเข้าอยู่ใน 6 สัปดาห์หลังคลอด การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 97.7 การรับรู้เรื่องหลังคลอด 6 สัปดาห์หากมีการร่วมเพศจะมีโอกาสตั้งครรภ์ได้ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 96.9 การ

รับรู้เรื่องคนที่มีความผิดปกติหลังคลอดเท่านั้นที่จะต้องมารับบริการดูแลหลังคลอด การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 100.0 การรับรู้เรื่องการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์จะทำให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 100.0 การรับรู้เรื่องการไม่ได้รับใบนัจจากเจ้าหน้าที่พยาบาลก็ไม่ต้องมารับบริการดูแลหลังคลอด การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 91.4 การรับรู้เรื่องอาการผิดปกติหลังคลอดสามารถรักษาให้หายได้ด้วยวิธีแพทย์พื้นบ้าน การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 57.0 และการรับรู้เรื่องภายหลังคลอดบุตรแล้วควรเก็บตัวอยู่ในห้องที่มิดชิด การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 78.1

ตารางที่ 10 การรับรู้ถึงสัมพันธภาพระหว่างมารดาหลังคลอดกับเจ้าหน้าที่พยาบาลแยกตามรายข้อต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมแยกตามรายข้อ	การรับรู้					
	ใช่		ไม่แน่ใจ		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
การรับรู้ถึงสัมพันธภาพระหว่างมารดาหลังคลอดกับเจ้าหน้าที่พยาบาล						
1.เจ้าหน้าที่พยาบาลได้มีการพูดจาสุภาพอ่อนโยน	128	100.0	0	0.0	0	0.0
แสดงท่าทีในการต้อนรับให้ความเป็นกันเอง						
2.เจ้าหน้าที่พยาบาลรับฟังข้อคำถามที่ท่านสงสัย	123	96.1	5	3.9	0	0.0
และเต็มใจตอบข้อซักถามทุกครั้ง						
3.ท่านรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่อบอุ่นใจต่อบริการที่ได้รับ	0	0.0	6	4.7	122	95.3

การรับรู้ถึงสัมพันธภาพ ระหว่างมารดาหลังคลอดกับเจ้าหน้าที่พยาบาลต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ เมื่อจำแนกตามรายข้อพบว่า การรับรู้เรื่องเจ้าหน้าที่พยาบาลได้มีการพูดจาสุภาพอ่อนโยน การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 100.0 การรับรู้เรื่องเจ้าหน้าที่พยาบาลรับฟังข้อคำถามที่ท่านสงสัยและเต็มใจตอบข้อซักถามทุกครั้ง การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง

ร้อยละ 96.1 และการรับรู้เรื่องท่านรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่อบอุ่นใจต่อบริการที่ได้รับ การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 95.3

ตารางที่ 11 การรับรู้ถึงการได้รับการดูแลหลังคลอดอย่างต่อเนื่องแยกตามรายชื่อของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมแยกตามรายชื่อ	การรับรู้					
	ใช่	ไม่แน่ใจ		ไม่ใช่		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การรับรู้ถึงการได้รับการดูแลหลังคลอดอย่างต่อเนื่อง						
1. ท่านคิดว่าควรได้รับการโทรศัพท์สอบถามอาการหลังคลอดจากเจ้าหน้าที่พยาบาล ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 2 หลังคลอด	113	88.3	15	11.1	0	0.0
2. ท่านไม่ได้รับคำแนะนำระหว่างอยู่โรงพยาบาลหรือก่อนกลับบ้านเกี่ยวกับการปฏิบัติตนหลังคลอดจากเจ้าหน้าที่พยาบาล	0	0.0	0	0.0	128	100.0
3. ถ้าท่านมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพหลังคลอดสามารถไปปรึกษาหรือพูดคุยกับเจ้าหน้าที่พยาบาลที่อยู่ใกล้บ้านได้	117	91.4	10	7.8	1	0.8

การรับรู้ถึงการได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ เมื่อจำแนกตามรายชื่อพบว่า การรับรู้เรื่องการโทรศัพท์ไปสอบถามอาการหลังคลอด การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 88.3 การรับรู้เรื่องการไม่ได้รับคำแนะนำก่อนกลับบ้าน การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 100.0 และการรับรู้เรื่องการไปปรึกษากับเจ้าหน้าที่พยาบาลที่อยู่ใกล้บ้าน การรับรู้ตรงต่อความเป็นจริง ร้อยละ 91.4

ตารางที่ 12 การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมแยกตามรายด้านมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมรายด้าน	การรับรู้ด้านปัจจัยร่วม					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมรายด้าน						
1. ประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการรักษา	110	85.90	0	0.00	18	14.10
2. ความรู้และการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง	96	75.00	25	19.50	7	5.50
3. สัมพันธภาพระหว่างมารดาหลังคลอดกับเจ้าหน้าที่พยาบาล	118	92.20	10	7.80	0	0.00
4. การได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง	107	83.60	16	12.50	5	3.90

การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน คือ ประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการรักษาพบว่า การรับรู้ของมารดาหลังคลอดส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 85.90 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 14.10 ความรู้และการปฏิบัติตนหลังคลอดที่ถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 75.00 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 19.50 สัมพันธภาพระหว่างมารดาหลังคลอดกับเจ้าหน้าที่พยาบาล อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.20 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.80 และการได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 83.60 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 12.50

ตารางที่ 13 การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมโดยรวมของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมโดยรวม	การรับรู้ด้านปัจจัยร่วม					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมโดยรวม	106	82.90	19	14.90	3	2.30

*การรับรู้ด้านปัจจัยร่วมที่ตรงกับความเป็นจริง ปัจจัยร่วมประกอบด้วย ประสิทธิภาพในอดีตเกี่ยวกับการรักษา ความรู้และการ ปฏิบัติตนหลังคลอดที่ถูกต้อง สัมพันธภาพระหว่างมารดาหลังคลอดกับเจ้าหน้าที่พยาบาล และการได้รับการดูแลหลังคลอดอย่าง ต่อเนื่อง

มารดาหลังคลอดส่วนใหญ่มีการรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 82.90 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 14.90

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะด้านประชากรกับการรับรู้ทางด้านสุขภาพ และการรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วม

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะด้านประชากรกับการรับรู้ทางด้านสุขภาพโดยรวมของ มารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

ลักษณะด้านประชากร	การรับรู้ด้านสุขภาพ						P-value
	มาก		ปานกลาง		น้อย		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
อายุ (ปี)							0.078
น้อยกว่า 30	67	87.01	7	9.09	3	3.90	
มากกว่า 30	37	72.54	12	23.52	2	3.94	
อาชีพ							0.020*
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	14	70.00	3	15.00	3	15.00	
มีการประกอบอาชีพ	90	83.30	16	14.80	2	1.90	
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน							0.009*
น้อยกว่า 20,000 บาท	23	67.60	7	20.60	4	11.80	
มากกว่า 20,000 บาท	81	86.10	12	12.70	1	1.20	
ระดับการศึกษา							0.002*
ต่ำกว่าปริญญาตรี	23	62.16	11	29.72	3	8.12	
ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	81	89.01	8	8.79	2	2.20	

*การรับรู้ด้านสุขภาพที่ตรงต่อความเป็นจริง ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน หลังคลอด การรับรู้ถึงความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อน หลังคลอด การรับรู้ถึงประโยชน์ของการ มารับบริการดูแลหลังคลอด การรับรู้ถึงอุปสรรคของการมารับบริการดูแลหลังคลอด

ตารางที่ 14 (ต่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะด้านประชากรกับระดับการรับรู้ทางด้านสุขภาพ โดยรวมของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

ลักษณะด้านประชากร	การรับรู้ด้านสุขภาพ						P-value
	มาก		ปานกลาง		น้อย		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์							0.368
ตั้งครรภ์ครั้งที่ 1	52	85.24	8	13.11	1	1.65	
ตั้งครรภ์มากกว่า 1 ครั้ง	52	77.61	11	16.41	4	5.98	
ประวัติการเจ็บป่วย							0.147
ไม่มีโรคประจำตัว	84	80.00	18	17.14	3	2.86	
มีโรคประจำตัว	20	86.95	1	4.34	2	8.71	

*การรับรู้ด้านสุขภาพที่ตรงต่อความเป็นจริง ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด การรับรู้ถึงความรุนแรงของภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด การรับรู้ถึงประโยชน์ของการมารับบริการดูแลหลังคลอด การรับรู้ถึงอุปสรรคของการมารับบริการดูแลหลังคลอด

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะด้านประชากรกับการรับรู้ทางด้านสุขภาพโดยรวมของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ ด้วยสถิติ Chi-square Test พบว่าอาชีพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการรับรู้ทางด้านสุขภาพโดยรวมของมารดาหลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่า P-value 0.020 0.009 และ 0.002 ตามลำดับ ส่วนอายุ จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ และประวัติการเจ็บป่วย ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการรับรู้ทางด้านสุขภาพโดยรวมของมารดาหลังคลอด

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะด้านประชากรกับการรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วมโดยรวมของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

ลักษณะด้านประชากร	การรับรู้ด้านปัจจัยร่วม						P-value
	มาก		ปานกลาง		น้อย		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
อายุ (ปี)							0.271
น้อยกว่า 30	67	87.01	9	11.69	1	1.30	
มากกว่า 30	39	76.47	10	12.99	2	10.54	
อาชีพ							0.071
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	13	65.00	6	30.00	1	5.00	
มีการประกอบอาชีพ	93	86.10	13	12.03	2	1.87	
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน							0.019*
น้อยกว่า 20,000 บาท	23	67.64	9	26.47	2	5.89	
มากกว่า 20,000 บาท	83	88.29	10	10.63	1	1.08	
ระดับการศึกษา							0.013*
ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	67.56	10	27.02	2	5.42	
ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	81	89.00	9	9.89	1	1.11	

*การรับรู้ที่ตรงต่อความเป็นจริง ปัจจัยร่วมประกอบด้วย ประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการรักษาความรู้และการปฏิบัติตนหลังคลอด ที่ถูกต้อง สัมพันธภาพระหว่างมารดาหลังคลอดกับเจ้าหน้าที่พยาบาล และการได้รับการดูแลหลังคลอดอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 15 (ต่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะด้านประชากรกับการรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วม โดยรวมของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์

ลักษณะด้านประชากร	การรับรู้ด้านปัจจัยร่วม						P-value
	มาก		ปานกลาง		น้อย		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์							0.107
ตั้งครรภ์ครั้งที่ 1	55	90.16	5	8.19	1	1.65	
ตั้งครรภ์มากกว่า 1 ครั้ง	51	76.11	14	20.89	2	3.00	
ประวัติการเจ็บป่วย							0.191
ไม่มีโรคประจำตัว	89	84.76	13	12.38	3	2.86	
มีโรคประจำตัว	17	73.91	6	26.09	0	0.00	

*การรับรู้ที่ตรงต่อความเป็นจริง ปัจจัยร่วมประกอบด้วย ประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการรักษา ความรู้และการปฏิบัติตนหลังคลอด ที่ถูกต้อง สัมพันธภาพระหว่างมารดาหลังคลอดกับเจ้าหน้าที่พยาบาล และการได้รับการดูแลหลังคลอดอย่างต่อเนื่อง

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะด้านประชากรกับการรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วม โดยรวมของมารดาหลังคลอดต่อการรับบริการดูแลหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ ด้วยสถิติ Chi-square Test พบว่ารายได้และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการรับรู้ด้านปัจจัยร่วม โดยรวมของมารดาหลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่า P-value 0.019 และ 0.013 ส่วนอายุ อาชีพ จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ และประวัติการเจ็บป่วย ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการรับรู้ทางด้านปัจจัยร่วม โดยรวมของมารดาหลังคลอด